

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos alkoholio ir tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių bylose apibendrinimas už 2021 m.

2021-01-13 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2251-822/2020 (AB „Volfas Engelman“)

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2021 m. sausio 13 d. priėmė nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2251-822/2020, kuria atmetė AB „Volfas Engelman“ apeliacinį skundą kaip nepagrįstą ir paliko galioti Departamento priimtą nutarimą, kuriuo AB „Volfas Engelman“ skirta 2896 Eurų bauda. LVAT pripažino, kad AB „Volfas Engelman“ neabejotinai pažeidė alkoholio reklamos draudimą.

Nagrinėjamoje byloje LVAT, kaip alkoholio reklamą, pripažino ūkio subjekto registruotą figūrinį prekių ženklą „VolfasEngelman“, kuris registruotas švietimo, mokymo, pramogų klasėje, kuris internetinėje pokalbių laidoje „Kitokie pasikalbėjimai“ pokalbių studijoje buvo pateiktas virš studijos centre pakabinto ekrano. Be to, kartu interneto svetainėje www.youtube.com buvo teikiama informacija, kad pokalbių laidos alus yra įmonės gaminamus alus, pateikta nuoroda į ūkio subjekto interneto svetainę. Taip pat prieš internetinės laidos vaizdo įrašą buvo rodomas reklaminis vaizdo įrašas, kurio fragmentuose pateiktas kitas įmonės prekių ženklas „Volfas Engelman Studija 2017“, kuris taip pat registruotas švietimo, mokymo, pramogų klasėje. Su šiuo prekių ženklu pateikiama informacija apie alkoholinius gėrimus. Taip pat komunikacijoje įmonė pristatoma kaip pokalbių laidos rėmėja.

Ūkio subjektams, vykdančioms prekybą alkoholiniais ir nealkoholiniais gėrimais, turėtų būti svarbu paminėti, kad LVAT palaikė pirmosios instancijos teismo nuomonę, jog esminė tekstinė informacija „Volfas Engelman“ ant prekės ženklų (Figūrinis prekių ženklas „VolfasEngelman“ bei Prekių ženklas „Volfas Engelman Studija 2017“) **iš esmės sutampa su tekstine informacija ant kitų įmonės prekės ženklų, kurie pateikiami ant įmonės gaminamų ir platinamų alkoholinių gėrimų, kurie priskirtini alkoholinių gėrimų klasei, todėl vidutinis vartotojas juos suprato kaip informaciją, pateikiamą apie įmonės gaminamus ir platinamus alkoholinius gėrimus.** Tokiais veiksmais įmonė tiesiogiai ir netiesiogiai darė įtaką vartotojams, jiems renkantis būtent alkoholinius gėrimus, o platinant atitinkamą informaciją buvo didinamas įmonės ir jos gaminamų alkoholinių gėrimų žinomumas, tuo tiesiogiai ir netiesiogiai skatinamas įmonės gaminamų alkoholinių gėrimų įsigijimas ir / ar vartojimas, kuris susijęs su įmonės komercine ir ūkine nauda.

LVAT taip pat pripažino, kad įmonės ilgametė ir pagrindinė pareiškėjo veikla formuoja vidutinio vartotojo suvokimą apie įmonę ir jos veiklą. Svarbu tai, kaip įmonė savo prekių ženklus, registruotus klasėje, nepriskirtinoje alkoholiniams gėrimams, pateikia ant alkoholinių gėrimų taros etikečių.

Nutartyje LVAT pasisakė dėl prekių ženklų, kuriuose yra nurodomas tik įmonės pavadinimas, naudojimo viešojoje erdvėje, kai tokie prekių ženklai pateikiami nesusiejant jų su alkoholinių gėrimų prekyba. **Teisėjų kolegija akcentavo, kad vidutinis vartotojas pareiškėjo pateikiamą ginčo informaciją sieja su pareiškėju, kaip alkoholinių gėrimų gamintoju, bei jo gaminama alkoholinių gėrimų produkcija, o pareiškėjo pasirinkta prekių ženklo klasifikacijos klasė neturi reikšmės vidutinio vartotojo pasirinkimui.**

Aptariama nutartis yra aktuali tuo, kad joje LVAT patvirtino iki tol taikytą praktiką aiškinant alkoholio reklamos draudimą. Nustatant, ar konkrečiu atveju tam tikra informacija laikytina alkoholio reklama, reikia atsižvelgti į jos pateikimo būdą ar formą, galimą poveikį vartotojui, t. y. kaip šiuos teiginius galėjo suprasti vidutinis vartotojas. Poveikis vartotojui turėtų būti vertinamas neatsietai nuo informacijos turinio, pateikimo būdo ir formos, atsižvelgiant į informacijos pateikimo sąsajas su įmonės komercine, ūkine ir finansine veikla (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013-05-29 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-398/2013). Vertinant konkrečią alkoholio

reklamą, taip pat turi būti taikomas „pirmojo įspūdžio“ (pirmųjų asociacijų) efektas. Toks alkoholio reklamos vertinimo kriterijus turi būti taikomas atsižvelgiant į tai, kad paprastai reklaminė informacija yra pateikiama glaustai, ryškiai, siekiant maksimalaus efekto per trumpiausią susipažinimo su ja laiką. Taip pat šioje byloje yra svarbu ir tai, kad vertindamas konkrečios bylos faktines aplinkybes LVAT cituoja savo 2013-05-29 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-398/2013, kurioje buvo vertinta ir pripažinta pažeidžianti alkoholio reklamos draudimą informacija pateikta ant giros, t. y. nealkoholinio gėrimo.

2021-01-27 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1121-629/2021 (UAB „Propuff“)

LVAT patvirtino nuoseklią praktiką, kad draudimas vartoti tabako gaminius restoranuose, kavinėse, baruose, kitose viešojo maitinimo įstaigose, klubuose, diskotekose, interneto kavinėse (internetu klubuose ir pan.), lošimo namuose (kazino), automatų ar bingo salonuose yra absoliutus (Tabako, tabako gaminių ir susijusių gaminių kontrolės įstatymo 19 str. 1 d. 5 p.). Tokiose vietose negali būti įrengtas Cigarų ir (ar) pypkių klubas.

2021-01-27 nutartis administracinėje byloje Nr. Nr. eA-1129-629/2021 (UAB „Rotalita“)

LVAT pasisakė dėl Alkoholio kontrolės įstatymo (toliau – AKĮ) 18 str. 9 p. – savivaldybės diskrecijos teisės riboti prekybos alkoholiniais gėrimais laiką, neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, nustatyti teritorijas ir vietas, kuriose draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais.

LVAT pažymėjo, kad AKĮ įtvirtintų sąlygų vietas – prekybos alkoholiniais gėrimais vietos pobūdis, gyventojų, bendrijų, bendruomenių ar jų atstovų, visuomeninių organizacijų ar kitų institucijų raštu pareikšta nuomonė, policijos komisariatų pasiūlymai – reiškia viešojo intereso, visuomenės apsaugą nuo galimų neigiamų prekybos alkoholiu ir jo vartojimo padarinių. Savo paskirtimi tai – priemonė atkurti (nustatyti) tinkamą visuomenės ir verslo interesų pusiausvyrą. AKĮ 18 str. 9 d. numatytomis sąlygomis, suteikiant savivaldos institucijai teisę riboti laiką, kuriuo leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, sudaroma galimybė apginti viešąjį interesą, pašalinti jo pažeidimus, kai išduodant licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais lieka neįvertintos reikšmingos aplinkybės, vėliau nulėmusios visuomenės interesų pažeidimą.

Remiantis teismų praktika, kiekvienu konkrečiu atveju savivaldybės tarybos sprendimas dėl apribojimo alkoholiniais gėrimais prekybos laiko turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės – motyvuotos, išdėstant, kodėl yra priimamas sprendimas dėl prekybos laiko apribojimo, aptariant faktinę nagrinėjamą situaciją tuo aspektu, ar yra pagrindas apriboti prekybos laiką bei kokie argumentai suponuoja prekybos laiko susiaurinimą. Adresatas, į kurį nukreiptas tokio pobūdžio teisės aktas, turi aiškiai suprasti, kodėl priimamas toks sprendimas, jam turi būti žinomi šio akto priėmimo teisinis bei faktinis pagrindai, motyvai.

Sprendžiant, ar prekybos alkoholiniais gėrimais laiko ribojimai yra pateisinami, be kita ko, atsižvelgiama į įvairių valstybės institucijų poziciją, nustatytų pažeidimų intensyvumą, pobūdį, trukmę bei pavojingumą visuomenei, šių pažeidimų sąsajas su atitinkamo ūkio subjekto veikla, prekybos vietą, gyventojų skundus, analogiškus savivaldybės sprendimus dėl konkurentų.

Nagrinėjamu atveju surinkti objektyvūs duomenys patvirtino, kad pareiškėjas sistemingai vykdo AKĮ pažeidimus: parduoda alkoholinius gėrimus išsinešimui draudžiamu laiku, parduoda alkoholinius gėrimus neblaiviems, pažeidžia kitus AKĮ nustatytus apribojimus. Vilniaus miesto savivaldybės darbuotojų fiksuojami duomenys bei policijos pareigūnų pateikti duomenys apie triukšmą, kūno sužalojimą, girtavimą viešojoje vietoje nuosekliai patvirtina, kad viešoji rimtis yra trikdoma. Teisėjų kolegija, byloje surinktų įrodymų kontekste įvertinusi nurodytas faktines aplinkybes, vadovaudamasi vidiniu įsitikinimu ir protingumo bei sąžiningumo principais, sprendžia, kad pareiškėjo vykdoma

veikla pažeidžia viešąjį interesą, o atsakovo taikytos poveikio priemonės pareiškėjui yra proporcingos siekiamam tikslui pasiekti.

2021-02-10 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-216-968/2021 (UAB „Pernord Ricard Lietuva“)

Aktualu, nes LVAT pasisakė dėl akcijos ir alkoholio reklamos vertinimo:

1. **Akcijos organizavimu gali būti laikomi ne tik tokie veiksmai, kai vartotojas turi ekonominę naudą. Pramoginio pobūdžio veiksmai, kurie vartotojui sukels teigiamus pojūčius ir tiesiogiai ir netiesiogiai skatins įsigyti ir vartoti alkoholinius gėrimus, irgi laikytini akcija.** LVAT palaikė pirmosios instancijos teismo poziciją, kad teismas, įvertinęs aplinkybes ir įrodymus, priėjo prie pagrįstos išvados, jog pareiškėjo atlikti veiksmai – pastatytas Stendas su Prekės ženklu, prie kurio festivalio lankytojai galėjo nusifotografuoti ir pasiimti nuotrauką, laikytini akcija AKĮ 28 str. 1 d. 4 p. prasme, kuria buvo siekiama daryti poveikį vartotojų pasirinkimui įsigyti ir (ar) vartoti alkoholinius gėrimus, ir tokie veiksmai yra draudžiami pagal AKĮ 28 str. 1 d. 4 d. Pareiškėjas tokiais kryptingais rinkodaros veiksmais siekė atkreipti vartotojų dėmesį į Prekės ženklą. Vidutinis vartotojas, atkreipęs dėmesį į organizuojamą akciją, į galimybę pasidaryti nuotrauką su konkrečiu Prekės ženklu, sudalyvavęs tokio pobūdžio pramoginėje veikloje, šį Prekės ženklą ir tokio Prekės ženklo pažymėtą alkoholinių gėrimų produkciją gali sieti su pozityviais jausmais, pramoga.

2. LVAT vertino įmonės interneto svetainėje pateiktą nuorodą, kuri nukreipia į kitą interneto svetainę, kurioje pateiktas vaizdo klipas su besišypsančiais ir tarpusavyje bendraujančiais asmenų atvaizdais. LVAT konstatavo, kad **besišypsančių ir tarpusavyje bendraujančių asmenų atvaizdai** kartu su alkoholiniais gėrimais vidutiniam vartotojui, matančiam tokią informaciją, sukelia pozityvius jausmus, kelia asociacijas, kad vartodamas alkoholį gali būti laimingas, turėti draugų, užmegzti santykius ir pan. Tokių teigiamų asociacijų sukėlimas vidutinį vartotoją skatins įsigyti ir vartoti alkoholinius gėrimus. LVAT tokius Pareiškėjo veiksmus pripažino draudžiama alkoholio reklama.

3. Taip pat šiame sprendime pasisakyta dėl festivalio metu platintų nuotraukų su alkoholinių gėrimų prekių ženklu. Įmonė teigė, kad prekių ženklas pateiktas prekybos vietoje (leistina pagal AKĮ 29 str. 2 d.). Teismas pripažino, kad konkrečiu atveju alkoholio reklama vertintas ne vien prekių ženklo pateikimas prekybos vietoje, o veiksmų visuma, būtent nuotraukų užsakymas ir **sudarymas sąlygų klientams jas išsinešti.**

LVAT 2021 m. vasario 24 d nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2561-629/2021 (UAB „Alaus puta“)

Ginčas byloje kilo dėl to, kad Departamentas nutarimu skyrė baudą įmonei už tai, kad jos darbuotoja pardavė alkoholinius gėrimus išsinešti neužtikrindama jų vartojimo vietoje ir asmeniui, jaunesniam nei 20 metų. Įmonė teigė, kad nutarimas priimtas praleidus AKĮ nustatytą naikinamąjį 2 mėnesių terminą, kadangi terminas Nutarimui priimti ir baudai paskirti turėjo būti skaičiuojamas nuo tos dienos, kada buvo nustatytos visos pagrindinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas nutarimas, o ne nuo policijos surinktos medžiagos perdavimo Departamentui dienos, taip pat, kad darbuotoja nepadarė AKĮ pažeidimo.

LVAT konstatavo, kad teismo nutarimas darbuotojos atžvilgiu neturi prejudicinės reikšmės nagrinėjamai administracinei bylai. Teismo nutarimas administracinio nusižengimo byloje gali (ir turi) būti teismo vertinamas kartu su kitais byloje esančiais įrodymais. Bylos eigai reikšmės turėjo darbuotojos byloje priimtas išteisinamasis sprendimas, nes pirkėjas teismo posėdyje ėmė tvirtinti, kad alkoholį jam kažkas nupirko, o ne jis pats pirkė. Tačiau aplinkybės, kad Departamentas atliko papildomus tyrimo veiksmus (paprašė atpažinti pardavėją) turėjo lemiamos reikšmės teismo įsitikinimui, kad vis tik įmonė pažeidė draudimą.

Dėl termino taikyti sankciją teismas nurodė, kad AKĮ nustatyto 2 mėnesių termino eigos skaičiavimo Departamentas nepažeidė, nes nutarimas buvo priimtas nepraleidus 2 mėnesių, skaičiuojant nuo protokolo surašymo dienos.

LVAT 2021 m. kovo 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-920-525/2021 (UAB „Masada“)

Departamentas nutarimu skyrė įmonei ekonominę sankciją už tai, kad jai priklausančiame bare buvo prekiaujama alkoholiniais gėrimais ir neužtikrinama, kad parduodami alkoholiniai gėrimai būtų vartojami viešojo maitinimo vietoje. Teismas pasisakė dėl priemonių, kurios, jo nuomone, nėra efektyvios ir pakankamos, siekiant užtikrinti alkoholio vartojimą vietoje. Pavyzdžiui: pakabintas skelbimas apie alkoholinių gėrimų vartojimą vietoje ir draudimą išsinešti, pardavėjos išpėjimas pirkėjui vartoti įsigytus alkoholinius gėrimus tik vietoje, alkoholinių gėrimų įpylimas į tarą, ant kurios nurodytas draudimas išsinešti alkoholinius gėrimus, nepatvirtina fakto, kad buvo imtasi tinkamų priemonių dėl alkoholinių gėrimų vartojimo tik vietoje. Šių priemonių teismas nelaikė pakankamai efektyviomis.

Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojusioje įstatymo redakcijoje neliko alternatyvios sąlygos, leidusios draudžiamu laiku viešojo maitinimo vietoje parduoti „pilstomus alkoholinius gėrimus“ arba „alkoholinius gėrimus atidarytoje pakuotėje“, o liko tik nustatyto draudimo išimtis, leista „parduoti pilstomus alkoholinius gėrimus“. Atsižvelgęs į tai, teismas sutiko su atsakovo pozicija, kad ūkio subjektai neturi teisės siekdami pasinaudoti įtvirtinto draudimo išimtimi, prekiauti draudžiamu laiku alkoholiniais gėrimais gamyklinėse pakuotėse, visus alkoholinius gėrimus privalu parduoti tik pilstomus bei tik vartojimui vietoje.

Teismas išaiškino, jog, perpylus gėrimus į plastikinius „grafinus“, kaip teigia pareiškėjas, nėra laikoma, kad gėrimai yra skirti vartojimui vietoje, juolab, kad, kaip matyti iš pateiktų nuotraukų bei paaiškinimų byloje, plastikiniai „grafinai“ yra patogūs išsinešti iš viešojo maitinimo vietos. Teismas pažymėjo, jog pirkėjai alkoholinius gėrimus išsinešė iš baro, o pareiškėjas nesiėmė būtinų ir efektyvių priemonių, jog alkoholiniai gėrimai būtų vartojami tik vietoje, kaip to reikalauja AKĮ.

LVAT 2021 m. kovo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-936-415/2021 (UAB „Akepus“)

Byloje kilo ginčas dėl įmonei skirtos baudos už alkoholio pardavimą neblaiviam asmeniui ir teismų praktikos nustatant asmens neblaivumo požymius. Įmonės nuomone, byloje nebuvo tinkamai konstatuotas pirkėjo neblaivumas. Pirkėjo neblaivumas turėjo būti konstatuotas surašant faktų fiksavimo protokolą, tačiau prie protokolo nebuvo pridėti jokie su blaivumo patikrinimu susiję dokumentai, be to, darbuotoja neturėjo galimybės konstatuoti alų pirkusio asmens neblaivumo, nes nebuvo jokių tai patvirtinančių požymių. Vertindamas argumentus, kad buvo pažeista neblaivumo nustatymo tvarka, teismas pažymėjo, kad pirkėjas į maitinimo įstaigą atvyko jau būdamas neblaivus. Departamento pareigūnai nusprendė, kad pažeidimui pagrįsti reikalinga surinkti papildomus duomenis, todėl patikrinimo rezultatus buvo nutarta fiksuoti Faktų fiksavimo protokole. Teismas nusprendė, kad Departamento pareigūnai konstatuoto pažeidimo pirmines aplinkybes užfiksuodami Faktų fiksavimo protokole, teisės aktų nuostatų nepažeidė. Surašant Faktų fiksavimo protokolą įmonės darbuotojai buvo pasiūlyta pateikti paaiškinimus, tačiau darbuotoja atsisakė, jos paaiškinimas fiksuotas vaizdo įrašė. Teismas priėjo prie išvados, kad minėtu būdu konstatuojant asmens neblaivumą procedūriniai pažeidimai nepadaryti. Pagal LVAT praktiką, ūkio subjekto darbuotoja laikytina tinkamu bendrovės atstovu, kuri dalyvavo fiksuojant pažeidimo aplinkybes, turėjo teisę teikti paaiškinimus, pasirašyti patikrinimo eigoje parengtus dokumentus be atskiro Bendrovės vadovo įgaliojimo ar leidimo.

LVAT 2021 m. balandžio 07 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1982-629/2021 (UAB „N.G.P. Imperial Lithuania“)

Departamentas skyrė baudą Įmonei už tai, kad ji prekiaavo gaminiu, imituojančiu tabako gaminį „snusą“. Bendrovė teigė, kad gaminyje nėra tabako, tačiau yra nikotino, t. y. gaminys yra alternatyva ir tiesioginis pakaitalas visiems tabako gaminiams, tačiau nėra tabako gaminys. Teismas ištyręs pateiktą informaciją (gaminio pakuotę, turinys, vartojimo instrukcija), įvertinęs žodžių „dizainas“ ir „imituoti“ turinį, padarė išvada, kad reikšminga tai, jog gaminio paskirtis ir naudojimo būdas yra analogiškas tabako gaminiams „snusams“, Gaminys skirtas oraliniam vartojimui, ir konstatavo, kad gaminys savo forma, įpakavimu, apipavidalinimu atkartoja tabako gaminį „snusą“, kurio apyvarta Lietuvoje draudžiama.

LVAT 2021 m. balandžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-591-629/2021 (UAB „KTV Antava“)

Įmonė buvo nubausta už alkoholinių gėrimų pardavimą išsinešti ir ginčas kilo dėl gėrimo atsekamumo. Įmonė teigė, kad nėra įrodymų, kad ginčo gėrimus pirkėjas pirko iš jos įmonės, teigė, kad galėjo pirkti iš kitos įmonės (prekybos centro, kavinės ar kt.), kurie galėjo turėti tokio paties alaus su tokia pačia galiojimo data. Teismas konstatavo, kad pažeidimui pripažinti gauta pakankamai duomenų: pirkėjo paaiškinimas, PVM sąskaitos-faktūros, važtaraščiai, atitikties deklaracija, fotonuotraukos. Fotonuotraukose užfiksuoti įmonės bare rasti alkoholiniai gėrimai ir pas pirkėją rasti tie patys gėrimai, kurių pavadinimas, tara, talpa, išpilstymo data, alaus tinkamumo vartoti terminas sutapo. Tinkamumo vartoti data ar išpilstymo data ant alkoholinio gėrimo, yra vienas iš alkoholinio gėrimo atsekamumo kriterijų.

LVAT 2021 m. balandžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-893-968/2021 (UAB „MAXIMA LT“)

Departamento nutarimu įmonei buvo skirta bauda už Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pažeidimą. Byloje ginčas kilo dėl to, kad įmonės valdomoje parduotuvėje, buvo parduoti tabako gaminiai asmeniui, neturinčiam 18 metų. Įmonės nuomone, darbuotoja objektyviai neturėjo pagrindo manyti ar suabejoti, jog pirkėjas buvo nepilnametis. Prašoma buvo pažeidimą pripažinti mažareikšmiu ar mažai pavojingu. Teismas vertino, kad, nors pažeidimo tyrimo metu pardavėja ir nurodė, jog iš cigaretės pirkusio asmens išvaizdos buvo galima daryti išvadą, kad asmuo pilnametis (aukštas, vyriško sudėjimo ir pan.), tačiau, atsižvelgiant į tai, kad cigarečių pardavimo dieną pardavėjai pačiai buvo 18 metų, o žinodama aplinkybę, kad cigaretės pirkęs asmuo kartu su ja mokėsi, pardavėja turėjo įsitikinti, ar pirkėjas taip pat jau yra sulaukęs įstatyme nustatyto amžiaus (18 metų). Šią aplinkybę esamoje faktinėje situacijoje teismas pripažino ypač svarbia dėl pirkėjo ribinio amžiaus. Esant tokioms objektyvioms aplinkybėms, pardavėjos subjektyvus suvokimas apie pirkėjo pilnametystę, teismo vertinimu, nebuvo pakankamas, kad būtų galima nuspręsti, kad cigaretės pirkęs asmuo taip pat jau yra pilnametis. Pardavėja turėjo pareigą patikrinti pirkėjo dokumentą ir neparduoti tabako gaminių neįsitikinusi pirkėjo amžiumi. Teismo vertinimu, įmonės argumentai dėl pažeidimo mažareikšmiškumo ir mažo pavojingumo nėra teisiškai reikšmingi, nes pažeidimo sudėtis yra formali, todėl pažeidimui konstatuoti pakanka pažeidimo fakto nustatymo.

LVAT 2021 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-437-525/2021 (UAB „Benedikto turgus“)

Departamentas nutarimu skyrė įmonei baudą už alkoholio reklamos skleidimą. Įmonė teigė, kad internetinėje paskyroje pateikta vaizdinė, tekstinė informacija, t. y. vaizdo įrašas apie Božolė šventės

minėjimą, maketai su kita tekstine informacija apie renginį nelaikytina alkoholio reklama. Paaiškino, kad įmonė užsiima išskirtinai tik patalpų Benedikto turguje nuoma bei jų administravimu, nevykdo jokios su gamyba ir / arba prekyba susijusios ekonominės veiklos, o tuo labiau – veiklos, susijusios su alkoholinių gėrimų gamyba ir / arba prekyba, todėl nebuvo suinteresuota ir tokios produkcijos gamyba, platinimu ar reklama. Mano, kad internetinėje paskyroje labai trumpą laikotarpį pateikta informacija apie pasauliniu mastu žinomos Božolė šventės minėjimą nelaikytina alkoholio reklama. LVAT įmonės veiksmus, pateikiant vaizdinę, tekstinę informaciją socialinio tinklalapio paskyroje Benedikto turgus, pripažino kaip alkoholio reklamą. Įvertinęs vaizdinę-tekstinę informaciją, teismas padarė išvadą, kad pateikiama informacija būtent apie alkoholinius gėrimus, o ne paskleista informacija susijusi su gaminamais patiekalais bei maisto produktais. Įmonė, pateikdama tekstinę ir vaizdinę informaciją apie konkrečius alkoholinius gėrimus – alų „Maukas“, „Visa-Ginnes“, „Star Kus“ ir kt., ir informaciją apie alkoholio gamintoją (UAB „Genys Brewing“, Gintaras Sinas) ar prekiautoją (Wine&Smile), vienareikšmiškai didino šių išvardintų alkoholinių gėrimų ir gamintojų žinomumą bei skatino įsigyti ir / ar vartoti alkoholinius gėrimus, o tai tiesiogiai susiję su šių alkoholinių gėrimų gamintojų bei prekiautojų ūkine, komercine ir finansine veikla, todėl laikytina draudžiamos alkoholio reklamos pateikimu. Teismas vertino alkoholio reklamą per vidutinio vartotojo suvokimą.

LVAT 2021 m. birželio 02 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1385-789/2021 (UAB „Grilis ir pramos“)

Byloje kilo ginčas dėl Departamento nutarimo taikyti bendrovei ekonominę sankciją už AKĮ 22 straipsnio 3 dalies nuostatų pažeidimą. Bendrovės viešojo maitinimo vietoje nepilnametės nusipirko du alkoholinius kokteilius, kuriuos čia pat vartojo. Tokiu būdu bendrovė, turėdamas licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, jai priklausančiame bare neužtikrino, kad prekybos alkoholiniais gėrimais vietoje asmenys iki 20 metų nevartotų alkoholinių gėrimų. AKĮ įtvirtintas draudimas parduoti alkoholinius gėrimus asmenims, jaunesniems kaip 20 metų. Teismo vertinimu, šis draudimas yra absoliutus ir adresuotas visiems ūkio subjektams, kurie verčiasi alkoholinių gėrimų pardavimu, tarp jų ir juridiniams asmenims, kurie pagal atitinkamą licenciją savo ūkio veikloje verčiasi prekyba šiais gėrimais. Teisinė atsakomybė kyla už kavinės (baro) darbuotojų veiksmus (paslaugų suteikimą), kurie Įstatymo požiūriu laikytini šio ūkio subjekto veiksmais, t. y. nėra svarbu alkoholinius gėrimus pardavusio asmens tapatybė. Bendrovės teisinė atsakomybė neatskiriama nuo jo darbuotojų veiksmų.

LVAT 2021 m. birželio 09 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-351-261/2021 (I. V. skundas)

Pareiškėjas 2021 m. kovo 18 d. elektroniniu paštu kreipėsi į Departamentą ir išdėstė savo nuomonę dėl portalo www.delfi.lt ir kitose viešose vietose skleidžiamos alkoholio reklamos, kuri, pareiškėjo nuomone, yra neteisėta, ir prašė nedelsiant šią reklamą sustabdyti ir kaltus asmenis patraukti atsakomybėn.

Departamentas, atsakydamas į paklausimą, išdėstė savo nuomonę, kad įvertino pareiškėjo pateiktas nuorodas į vaizdo įrašus ir nustatė, jog juose pateikiami registruoti nealkoholinių gėrimų prekių ženklai „Utenos nealkoholinis“, „Švyturys Ekstra nealkoholinis“ ir „Švyturys nealkoholinis“. Šie prekių ženklai aiškiai ir nedviprasmiškai suprantami kaip nealkoholinio alaus prekių ženklai, o Alkoholio kontrolės įstatymas nereglamentuoja nealkoholinės produkcijos reklamos. Pareiškėjas prašė panaikinti Departamento sprendimą (rašta) atsisakyti pradėti tyrimą pagal jo skundą ir įpareigoti tokį tyrimą pradėti.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė, nustatęs, kad Departamento Raštas (kuriuo, nenustačius pareiškėjo nurodytų alkoholio reklamos draudimo pažeidimų, atsisakyta reaguoti į pareiškėjo prašymą sustabdyti pareiškėjo nurodytos, jo nuomone, alkoholio reklamos skleidimą ir kaltus asmenis patraukti atsakomybėm) pareiškėjui nesukelia jokių teisinių pasekmių. Pareiškėjas padavė atskirąjį skundą, kuriuo prašė panaikinti pirmosios instancijos teismo nutartį ir jo skundą priimti bei nagrinėti bylą iš esmės. LVAT, įvertinęs pareiškėjo siekiamą ginčyti raštą, konstatavo, kad rašto panaikinimas teisine prasme pareiškėjui įtakos nepadarytų, t. y. nelemtų jo turimų teisių ir (ar) pareigų pasikeitimo, panaikinimo ir pan. Pareiškėjas į Departamentą kreipėsi dėl kitų asmenų daromų AKĮ pažeidimų, skelbiant alkoholio reklamą, kurie nėra susiję su pareiškėjo teisėmis ir (ar) pareigomis. Teismas atsisakė priimti pareiškėjo skundą, kuriame pareikštas reikalavimas panaikinti Departamento raštą ir išvestinis reikalavimas pradėti tyrimą dėl alkoholio reklamos draudimo pažeidimų.

10. LVAT 2021 m. birželio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2375-968/2021 (UAB „Žilva“)

Byloje nustatyta, kad UAB „Žilva“, neturėdama licencijos tokiai veiklai, pirkėjams alkoholinius gėrimus parduodavo visą parą per bendrovei „Artimiausias“ priklausančius prekybos automatus. Bendrovė traktavo, kad automatai yra ne prekybos automatai, o saugyklos, kuriose fiziniai asmenys laiko savo turtą ir šios saugyklos nepriklauso Bendrovei. Gyventojai alkoholį galėjo įsigyti atsisiuntę mobiliąją programėlę. Pirmosios instancijos teismas patvirtino aplinkybes, kuriomis remiantis buvo konstatuotas Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimas, draudžiantis Lietuvos Respublikoje laikyti, gabenti, parduoti alkoholio produktus, neturint licencijos, draudžiamu laiku ir iš prekybos automatų. Teismas nustatė, kad bendrovės „Artimiausias“ ir „Žilva“ vykdė jungtinę veiklą. Įmonės pasirašė Tiekimo sutartį, pagal kurią alkoholinius gėrimus klientams pardavė bendrovė „Žilva“, o UAB „Artimiausias“ atliko tarpininko vaidmenį, kuris apėmė alkoholinių gėrimų paėmimą, pristatymą ir išdavimą. Teismas atmetė bendrovės „Žilva“ apeliacinį skundą ir paliko galioti baudą už visą parą vykdytą alkoholio prekybą iš prekybos automatų, neturint tam licencijos.

LVAT 2021 m. liepos 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1442-261/2021 (UAB „Palink“)

Departamentas priėmė Nutarimą taikyti ekonomines sankcijas, kuriuo bendrovei skyrė baudą už alkoholio pardavimą asmeniui, jaunesniam kaip 20 metų. Bendrovė, ginčydama nutarimą, teigė, kad Departamentas neįrodė kuo pasireiškė AKĮ pažeidimas (kuo pasireiškė pareiškėjo kaltė). Teismas išreiškė nuomonę, kad kaltės, kaip psichologinio santykio, buvimas nėra būdingas juridiniam asmeniui, todėl juridinio asmens kaltės problema negali būti išspręsta vadovaujantis psichologinės kaltės samprata. Juridinio asmens kaltė gali būti tik normatyvinė, kuri nustatoma nurodant jam pareigą atidžiai ir rūpestingai kontroliuoti savo veiklą. Aplinkybė, kad bendrovė imasi prevencinių priemonių, jog nebūtų pažeisti teisės aktų reikalavimai, nepanaikina pareiškėjo atsakomybės tuo atveju, kai įstatymo nuostatos pažeidžiamos.

LVAT 2021 m. spalio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1627-629/2021 (UAB „Ecodumas“)

Teismas atmetė UAB „Ecodumas“ apeliacinį skundą ir paliko galioti Departamento skirtą nuobaudą už Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo (TKĮ), draudžiančio Lietuvoje vidaus ir tarpvalstybinę nuotolinę prekybą elektroninėmis cigaretėmis ir jų pildyklėmis, pažeidimą. Bendrovė byloje ginčijo nuobaudą. Teismas kvalifikavo bendrovės vykdomos veiklos

modelį kaip nuotolinę prekybą, prekių išdėstymą internetiniame puslapyje kaip viešąją ofertą (pasiūlymą), o nuotolinio ryšio priemonėmis sudarytą pirkimo-pardavimo sutartį su vartotoju kaip nuotolinę sutartį. Teismas pažymėjo, kad Lietuvoje draudžiama vidaus ir tarpvalstybinė nuotolinė prekyba elektroninėmis cigaretėmis ir jų pildyklėmis be jokių išlygų.

LVAT 2021 m. spalio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1838-629/2021 (E. Č. individuali įmonė)

Bendrovei buvo skirta bauda už tai, kad jai priklausančiame bare laikė cigaretes, kurios buvo be banderolių, jų ženklėjimas neatitiko teisės aktuose nustatytų tabako gaminių ženklėjimo reikalavimų, nepateikti juridinę galią turintys šių tabako gaminių įsigijimo arba gabenimo dokumentai. Bendrovės savininkas teigė, kad cigaretes įsigijo asmeniniam vartojimui, ginčijo paskirtos baudos dydį ir teisingumą. Teismas atmetė bendrovės skundą akcentuodamas, kad nurodytiems pažeidimams konstatuoti pakanka nustatyti tabako gaminių be jų įsigijimą arba gabenimą patvirtinančių juridinę galią turinčių dokumentų, be banderolių ar su netinkamų jų ženklėjimu laikymo, gabenimo ar importavimo į Lietuvos Respubliką faktą, neatsižvelgiant į gaminių laikymo tikslus. Teismas vertino, kad tai, kad bendrovės vadovas apgailestavo dėl pažeidimų, bendradarbiavo su institucijomis, teikė paaiškinimus, mokėjo mokesčius, nėra pagrindo pripažinti kaip lengvinančias jo atsakomybę aplinkybes, nes bendradarbiavimo pareigą, informacijos, dokumentų teikimą, įtvirtina įstatymas.

LVAT 2021 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eI2-3279-821/2021 (UAB „Žibalas“)

Bendrovei buvo skirta bauda už tai, kad neturėdama licencijos, degalinėje laikė, prekiaavo alkoholiniais gėrimais, neturėdama privalomų dokumentų, nepaženklintus banderolėmis. Įstatymas draudžia parduoti alkoholinius gėrimus degalinėse. Bendrovė ginčijo patikrinimo atlikimo teisėtumą, dvigubo nubaudimo (non bis in idem) taikymo principą, nes, jos manymu, už tą patį pažeidimą jau buvo nubaustas bendrovės direktorius. Teismas konstatavo, kad patikrinimas atliktas teisėtai, pagalbinėse patalpose laikomas alkoholis su tikslu parduoti, nepaženklintas banderolėmis. Ekonominė sankcija taikyta juridiniam asmeniui, o administracinė nuobauda paskirta fiziniam asmeniui, todėl nebuvo nustatyta viena iš dvigubo nubaudimo sąlygų, jog pakartotinai baudžiamas tas pats asmuo.

LVAT 2021 m. gruodžio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2979-968/2021 (UAB „Rąžės pramogų projektai“)

Bendrovė buvo kaltinama pažeidusi AKĮ 18 str. 4 d. 3 p., t. y. pardavusi alkoholį asmeniui, jaunesniam negu 20 metų. Bendrovė ginčijo kontrolinio pirkimo teisėtumą. Teismas pripažino, kad kontrolinis pirkimas buvo vykdomas teisėtai. Bendrovės teiginį, kad prieš ją buvo įvykdyta provokacija, atmetė, išaiškino „provokacijos“ sąvoką. Apeliaciniame skunde buvo teigiama, kad „Departamentas teismui nepateikė visos su skundžiamo nutarimo priėmimu susijusios medžiagos“. Teismas pasisakė, kad po nutarimo priėmimo šalių pateikti paaiškinimai, įrodymai, negali būti vertinami kaip su bylos nagrinėjimu susiję dokumentai, kadangi jie nebuvo vertinti priimant skundžiamą nutarimą.

LVAT 2021 m. gruodžio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2402-629/2021 (UAB „Roralita“)

Bendrovei buvo taikytos ekonominės sankcijos už AKĮ 29 str. 1 d. pažeidimą (alkoholio reklama). Bendrovė teigė, kad ji nėra reklaminių stendų užsakovas, savininkas ar pan., o tik nuomojasi patalpas pastate, ant kurio pritvirtinti stendai, tačiau pripažino, kad yra sudariusi sutartį ir prekiauja ženklo savininko produkcija. Teismas nustatė, kad plakatuose nurodyti du prekių ženklai priklauso ne bendrovei, todėl ji neturėjo teisės pateikti minėtus prekių ženklus ant savo kavinės lauko sienos. Informacija ant įmonės nuomojamo pastato yra tiesiogiai susijusi su jo vykdoma komercine veikla, tokiu būdu skatinant vartotojus įsigyti ir vartoti alkoholinius gėrimus jos kavinėje. Teismas konstatavo, kad AKĮ draudžiama veikla gali būti padaryta ir neveikimu, nesiimant priemonių užtikrinti įstatymo reikalavimų laikymąsi įmonės viešojo maitinimo vietos išorėje. LVAT praktikoje „pripažįstama, kad, vertinant reklamos teksto visumą, dėl vienos neteisėtos frazės visa reklama pripažintina pažeidžiančia įstatymo ribojimus“.

LVAT 2021 m. gruodžio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2114-629/2021 (UAB „Propaff“)

Bendrovei buvo paskirta bauda už TKĮ 19 str. 1 d. 5 p. pažeidimus, t. y. bendrovei priklausančio baro klientų aptarnavimo salėje buvo nustatytas vandens pypkių tabako rūkymo faktas. Bendrovė apeliaciniame skunde prašė kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu spręsti, ar TKĮ 19 straipsnio 1 dalies 5 punkto nuostata ta apimtimi, kuria draudžiama įrengti cigarų ir (ar) pypkių klubus, jeigu įmonei yra išduota licencija vykdyti viešojo maitinimo veiklą, ir ta apimtimi, kuria draudžiama cigarų (ir) pypkių klube tiekti gėrimus, neprieštaruoja konstituciniams teisingumo ir teisinės valstybės principams, neriboja sąžiningos konkurencijos ir ūkinės veiklos laisvės. Teismas padarė išvadą, kad nekyla pagrįstų abejonių dėl pareiškėjo byloje taikytino Įstatymo atitikties Konstitucijai.